

unf*ck Berlin

Коротка виборча програма до виборів у Палату депутатів Берліна 2026

Передмова

Берлін — одне з найзахопливіших міст світу. І все ж ми місяцями чекаємо на лист від державної установи, який уже давно мав би бути електронним. Віддаємо наших дітей до шкіл, що перебувають у занедбаному стані. Чекаємо на автобуси, які не приїжджають. Шукаємо житло, яке не можемо собі дозволити.

Це ненормально. Ми не повинні з цим миритися. І не мусимо це терпіти .

Інші міста вже розв'язали ті самі проблеми. У Таллінні адміністративні справи можна владнати онлайн за лічені хвилини. У Відні є доступне житло, бо його будували. У Копенгагені інфраструктура метро працює, тому що її розумно фінансували. Питання не в тому, чи можливо це зробити, а в тому, як саме. І ми знаємо як.

Volt хоче діяти. Volt може діяти. Volt діє. Ми не просто керуємо сьогоднішнім — ми будуємо майбутнє. На основі фактів, прагматично, по-європейськи. Ми ухвалюємо рішення, спираючись на докази, а не на ідеологію. Ми оцінюємо ефективність нашої політики та змінюємо те, що не працює.

Ось наш план.

Як ми творимо політику

По-європейськи, прагматично, позитивно

Ми переосмислюємо політику. У цьому ми керуємося трьома основними принципами:

- **Мислити по-європейськи, діяти на місцевому рівні.** Volt - перша партія, яка бере участь у виборах по всій Європі зі спільною базовою програмою та позитивним баченням майбутнього всього континенту. Те, що вже успішно працює в інших частинах Європи, ми впроваджуємо в Берліні - і таким чином розв'язуємо проблеми безпосередньо на місцевому рівні.

- **Позитивне мислення, зосереджене на розв'язання проблем.** Ми робимо ставку на впевненість, а не на страх. Замість того щоб лише адмініструвати проблеми або шукати винних, ми працюємо над конкретними рішеннями та баченням міста, майбутнього якого можна чекати з радістю.
- **Соціально-ліберальна політика.** Ми створюємо справжню свободу для всіх. Свобода, що закінчується через рівень доходу, походження чи колір шкіри, - це не свобода. Ми даємо кожному можливість самостійно будувати власне життя незалежно від того, скільки ти заробляєш і звідки походиш. Саме такого нового соціально-ліберального тону потребує політика.

Берлін працює

Адміністрація, цифровізація та участь громадян

Берлін сповнений людей, які прагнуть змін. Але місту бракує адміністрації, яка давала б їм змогу втілювати ці зміни. Той, хто сьогодні хоче владнати справу в органах влади, має запастися терпінням: незрозуміло, хто за що відповідає, комп'ютерні системи не взаємодіють між собою, а бланки все одно доводиться роздруковувати. До того ж у найближчі роки тисячі досвідчених працівників вийдуть на пенсію. Від дієвої адміністрації залежить, чи будуватиметься житло, чи інвестуватиме бізнес і чи довірятимуть люди державі. Саме тому ми починаємо з адміністрації.

Берлін працює, коли ми переосмислюємо адміністрацію на цифрових засадах і робимо громадську участь доступною для всіх.

Наші конкретні рішення:

Адміністрація

- **Рівень федеральної землі для більшої спроможності діяти:** ми зосереджуємо повноваження щодо ухвалення рішень, управління та пряме втручання на рівні федеральної землі, а стратегічно важливі завдання закріплюємо за допомогою єдиних стандартів і чітке право надавати обов'язкові вказівки. Так ми розвантажуюмо адміністративні округи та забезпечуємо ефективне й доступне для громадян надання послуг безпосередньо на місцях.

- **Швидко завдяки чітким строкам:** ми доб'ємося, щоб звернення автоматично вважалися схваленими, якщо органи влади не дадуть відповіді у встановлений строк - це створить реальний тиск для прискорення роботи.
- **Зробити результати роботи видимими:** ми забезпечимо відкритий доступ до інформації про строки опрацювання звернень і показники якості роботи кожного адміністративного округу. Так ми створимо здорову конкуренцію за найкращі рішення та зможемо завчасно виявляти, де потрібна підтримка.
- **Найкращі фахівці для змін:** ми залучатимемо й утримуватимемо талановитих працівників завдяки цілеспрямованій кадровій стратегії. Пріоритетом стануть компетенції у сфері інформаційних технологій та організаційного розвитку, необхідні для реального просування трансформації адміністрації.

Цифровізація

- **Заощаджувати завдяки співпраці:** ми використовуватимемо спільні ІТ-системи разом з іншими федеральними землями, долаючи таким чином як перешкоди, які федеративний устрій створює для цифровізації для цифровізації, так і витрати на дорогі власні розробки.
- **Єдиний портал для всього:** ми об'єднуємо всі адміністративні послуги на одній безпечній, багатомовній і безбар'єрній платформі, де статус кожної заяви можна прозоро відстежувати. Крім того, завдяки принципу одноразового подання даних ми гарантуємо, що інформацію, яку вже має адміністрація не потрібно буде подавати повторно, оскільки відповідні системи нарешті взаємодіятимуть між собою.
- **Єдине управління ІТ:** ми централізуємо управління ІТ, щоб чітко розмежувати повноваження між Сенатом Берліна, адміністративними округами та центральним сервісним центром (ITDZ). Так ми забезпечимо єдині стандарти роботи, безпеки, технічної підтримки та закупівель, а також усунемо дороге дублювання структур.

Фінанси

- **Прозоро та далекоглядно:** ми переводимо місто на бухгалтерський облік за комерційними принципами, яким користуються підприємства, і запровадимо довгострокове планування. Так стане зрозуміло, чим володіє Берлін і скільки він винен, а бюджет залишатиметься надійним навіть у складні часи. Кошти з програм фінансування ЄС, федерального уряду та федеральної землі ми послідовно залучатимемо, а не залишатимуться невикористаними й втрачатимуться, як це регулярно траплялося досі.

Участь громадян

- **Громадські ради з реальним впливом:** громадські ради, учасників яких обирають випадковим жеребкуванням і до роботи яких можуть долучатися також люди без німецького паспорта, надаватимуть рекомендації щодо конкретних проектів. Ці рекомендації ретельно розглядатимуть, а не відкладатимуть у шухляду.
- **Власний бюджет для кварталу:** завдяки бюджету участі мешканці самі вирішуватимуть, на що витратити частину коштів у своєму адміністративному окрузі. У Парижі це працює вже сьогодні.

НАШ БЕРЛІН МАЙБУТНЬОГО

У Берліні майбутнього ти зможеш отримати будь-яку адміністративну послугу без паперів і повторних візитів, адже до 2029 року вся адміністрація стане цифровою. Тобі потрібно буде подати свої дані лише один раз, а якщо орган влади не відповість вчасно, твоя заява автоматично вважатиметься схваленою. Якщо ти хочеш щось змінити у своєму кварталі, то зможеш брати участь у прийнятті рішень через громадські ради та бюджет участі, не чекаючи наступних виборів.

ПРИКЛАДИ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК

Естонія: завдяки принципу «лише один раз» громадянам потрібно подавати документи лише один раз, оскільки державні установи безпечно та відповідно до законодавства обмінюються даними.

Данія: єдиний громадянський портал об'єднує понад 2 000 цифрових послуг відповідно до принципу «цифрове — передусім».

Гамбург і Гессен: система подвійного бухгалтерського обліку пов'язує фінансові дані з конкретними цілями щодо результативності та суспільного впливу.

Париж: громадський бюджет дає населенню змогу безпосередньо й обов'язково брати участь у вирішенні, як використовувати близько 5 % міського інвестиційного бюджету.

Берлін живе

Житло, мобільність і комфортні для життя райони

Те, як ми живемо, як пересуваємося містом і наскільки комфортними є наші квартали, щодня визначає якість життя в Берліні. Проте вже сьогодні бракує щонайменше 100 000 квартир, і ця потреба продовжує зростати. Багато віддалених адміністративних округів мають погане транспортне сполучення, а сміття псує громадський простір.

Берлін живе, коли ми завдяки продуманному будівництву створюємо доступне житло, забезпечуємо надійний громадський транспорт і зручні шляхи пересування, а квартали робимо живими та чистими.

Наші конкретні рішення:

Житло

- **Будувати швидше, простіше й дешевше:** ми завчасно визначатимемо земельні ділянки під забудову та прискоримо процедури погодження завдяки стандартизованим, цифровим і небюрократичним процесам. Використання простіших модульних технологій дасть змогу знизити вартість будівництва до третини.
- **Використовувати потенціал наявного житлового фонду :** близько 40 000 додаткових квартир можна створити без освоєння нових територій — завдяки спрощенню переобладнання горищ і мансард, а також перетворення порожніх офісів на житло.
- **Посилювати житлові кооперативи та орієнтацію на суспільне благо:** ми підтримуватимемо кооперативи, житло в яких належить їхнім членам і не орієнтоване на отримання прибутку, зокрема додатковим фінансуванням і наданням міських земельних ділянок. Разом зі збільшенням інвестицій у житлові компанії, що належать землі Берлін, це дасть змогу підвищити частку житла, не орієнтованого на прибуток, до 50 відсотків.
- **Зберегти доступну оренду, не гальмуючи житлове будівництво:** ми виступаємо проти жорсткого обмеження орендної плати та масового примусового відчуження житла, оскільки такі заходи скорочують його пропозицію та стримують інвестиції. Натомість ми спростимо перевірку допустимого розміру орендної плати, зосередимо механізм стримування цін на оренду в місцевостях із найбільшою потребою у втручанні та створимо захищену від підробок базу даних про житло. Вона забезпечить прозорість щодо орендної плати, порожніх помешкань і спекуляцій.

- **Полегшити придбання власного житла:** через ініціативу в Бундесраті ми звільнимо тих, хто вперше купує житло, від податку на придбання нерухомості в межах суми до 36 000 євро. Так ми полегшимо перехід до власного житла, адже для багатьох перша купівля квартири стає недоступною саме через високі одноразові супутні витрати.
- **Подолати бездомність:** людина, яка живе на вулиці, спочатку отримує власне житло, а вже потім — необхідний супровід, а не навпаки. Це принцип Housing First — «Спочатку житло». Такий підхід є гуманним і обходиться місту дешевше, ніж постійне адміністрування кризової ситуації.

Мобільність

- **Громадський транспорт для всіх адміністративних округів:** ми зробимо автобуси й поїзди доступними для людей з інвалідністю, надійними та доступними за ціною - у тому числі в кожному віддаленому адміністративному окрузі. Ми об'єднаємо всі транспортні послуги в одному застосунку та на федеральному рівні виступатимемо за довгострокове збереження Deutschlandticket.
- **Зручне сполучення від самого дому:** у тарифних зонах В і С ми запровадимо автобуси на виклик, які можна буде замовити через застосунок або телефоном. Вони приблизно за 15 хвилин доставлятимуть пасажирів до найближчого транспортного вузла, що буде особливо зручно для сімей і людей з обмеженою мобільністю. У майбутньому для якісного транспортного сполучення буде достатньо телефона, а не власного автомобіля.
- **Швидко розбудувати велосипедну мережу:** ми прискоримо будівництво велосипедних доріжок, велосипедних вулиць і швидкісних веломаршрутів, відновимо планування призупинених швидкісних велодоріг та реалізуємо план розвитку велосипедного руху.
- **Безпечні вулиці, перехрестя та шляхи:** за допомогою програми невідкладних заходів ми зробимо небезпечні перехрестя безпечнішими. Ми створимо безперервні захищені маршрути та цілісну велосипедну мережу для всіх — достатньо безпечну зокрема для дітей і людей старшого віку.
- **Менше затяжних будівельних робіт:** ми краще координуватимемо будівельні роботи. Довгострокові повні перекриття більше не погоджуватимуться автоматично, а під час перерв у роботах громадський простір робитимуть тимчасово доступним для використання.

Квартали, де хочеться жити

- **Цілодобове приймання відходів:** ми створимо розташовані поруч із житлом сучасні пункти збору відходів, які працюватимуть цілодобово та будуть доступні без персоналу. Ми залучимо співробітників служби громадського порядку в цивільному одязі, які контролюватимуть дотримання правил утилізації відходів.

- **Не допускати простоювання приміщень:** порожні магазини та невикористовувані площі ми залучатимемо для потреб місцевої громади - від майстерень до культурних просторів і місць для зустрічей, - замість того щоб дозволяти їм занепадати.

НАШ БЕРЛІН МАЙБУТНЬОГО

У Берліні майбутнього ти знайдеш доступне житло у своєму кварталі, адже до 2040 року буде створено близько 300 000 нових помешкань. Квоти на соціальне житло та житлові кооперативи забезпечуватимуть доступну орендну плату, а придбати власне житло стане простіше.

Ти зможеш безпечно пересуватися містом вулицями та маршрутами, а в тарифних зонах В і С автобус на замовлення приблизно за 15 хвилин доставлятиме тебе до найближчої станції.

У кожному кварталі з'являться майстерні, культурні простори та місця для зустрічей, а великогабаритні й придатні для перероблення відходи можна буде цілодобово здавати неподалік від дому.

ПРИКЛАДИ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК

Баварія: облаштування житла в горищних приміщеннях без обов'язкового отримання дозволу дає змогу швидко створювати нове житло в наявних будівлях.

Амстердам: гнучкі будівельні норми дали змогу переобладнати офісні приміщення майже на 7 000 квартир.

Відень: спеціалізовані контрольні групи WasteWatcher борються з незаконним викиданням сміття шляхом систематичних перевірок і послідовного притягнення порушників до відповідальності.

Гельсінкі: концепція Vision Zero передбачає обмеження швидкості до 30 км/год, а також створення безпечних маршрутів і перехресть.

Берлін навчається

Дитячі садки, школи та професійна освіта

Освіта визначає життєві шанси та суспільну згуртованість. Майже кожна третя дитина в Берліні на момент вступу до школи має значні труднощі з німецькою мовою, а багато підлітків почуваються самотніми, попри постійний зв'язок з іншими. Берлін навчається, коли ми починаємо підтримку змалку, робимо її гарантованою та сприймаємо освіту як безперервний шлях — від дитячого садка до старшого віку.

Наші конкретні рішення:

Дитячі садки

- **Підготовча група з п'яти років, мовний тест — у чотири:** ми зробимо відвідування дошкільної підготовчої групи обов'язковим із п'ятирічного віку. Ігровий мовний тест у чотири роки допоможе завчасно визначити, кому потрібна підтримка, і за потреби забезпечити цілеспрямовані додаткові заняття.
- **Мультидисциплінарні команди:** поряд із вихователями ми сприятимемо залученню інших фахівців, щоб від самого початку розвивати мовні та соціальні навички дітей.

Школа

- **Справді готувати до життя:** поряд із класичними предметами учні вивчатимуть новий предмет — «Життєві навички». На ньому вони навчатимуться користуватися штучним інтелектом, давати раду емоціям і стресу, відповідально поводитися з грошима, а також змалку отримуватимуть професійну орієнтацію.
- **Цілеспрямовано підтримувати школи з найбільшими проблемами:** для шкіл, які перебувають у найскладнішому становищі, ми запровадимо багаторічну програму відновлення. Вона передбачатиме додатковий персонал, посилення керівництва шкіл, залучення досвідчених зовнішніх фахівців із розвитку шкіл, а також чіткі цілі розвитку й відповідальність за результати.
- **Проти самотності та булінгу:** у кожній школі працюватимуть постійні команди фахівців із соціальної роботи та психології. Спеціально підготовлені наставники підтримуватимуть молодь також там, де часто зароджуються самотність і радикалізація, - у соціальних мережах.
- **Краще оснащення шкіл:** ми прискоримо ремонт занедбаних будівель і забезпечимо школи сучасним цифровим та матеріально-технічним обладнанням.

Професійне навчання, вища освіта й підвищення кваліфікації

- **Полегшити перехід до професійного навчання:** ми зробимо професійну орієнтацію невіддільною частиною навчального процесу та передбачимо більше часу для практичного досвіду на реальних підприємствах. Ми зміцнимо дуальну професійну освіту як рівноцінний шлях поряд із навчанням у закладі вищої освіти.
- **Стабільні заклади вищої освіти та передові дослідження:** ми забезпечимо закладам вищої освіти стабільне базове фінансування. Берлінські дипломи визнаватимуться по всій Європі. Завдяки спільним освітнім програмам, багатомовним курсам і повному визнанню результатів навчання ми залучатимемо провідних науковців. Сильні напрями берлінської науки, зокрема медичний штучний інтелект і кліматичні дослідження, ми послідовно розвиватимемо до рівня міжнародних наукових кластерів.
- **Навчання впродовж усього життя:** завдяки Берлінському освітньому паспорту кожна людина віком від 25 років щороку отримуватиме кошти на навчання та підвищення кваліфікації в акредитованих закладах. Альтернативні шляхи здобуття освіти, зокрема можливість пізніше отримати атестат або іншу кваліфікацію, стануть простими й доступними.

НАШ БЕРЛІН МАЙБУТНЬОГО

У Берліні майбутнього жодна дитина не починатиме навчання в школі з відставанням: обов'язкова дошкільна підготовка з п'яти років і мовне тестування дадуть змогу завчасно надати цілеспрямовану підтримку. На новому предметі «Життєві навички» діти вчитимуться відповідально поводитися з грошима, дбати про здоров'я та будувати взаємини. Ніхто не залишатиметься наодинці — ані в класі, ані в інтернеті. Навчання впродовж усього життя стане звичною справою завдяки надійній системі підвищення кваліфікації, вищої освіти та професійної перепідготовки.

ПРИКЛАДИ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК

Норвегія: мультидисциплінарні команди та стабільне співвідношення кількості працівників і дітей забезпечують високу якість дошкільної освіти.

Франція: обов'язкова й безоплатна дошкільна підготовка є важливим інструментом забезпечення рівних можливостей.

Лондон: програма London Challenge підвищує якість освіти завдяки концентрації ресурсів у школах, які перебувають у складному становищі.

Данія: емпатія є обов'язковою складовою шкільного навчання з 1993 року.

Відень: гарантія професійної освіти забезпечує кожній молодій людині місце для професійного навчання.

Сінгапур: програма SkillsFuture надає кожному віком від 25 років кошти на навчання впродовж усього життя.

Берлін створює

Інновації, економічна сила та робочі місця

Економіка Берліна має величезний потенціал завдяки потужному середовищу для заснування бізнесу, передовим дослідженням і талантам з усього світу. Проте місто втрачає позиції в конкуренції з Мюнхеном, Лондоном і Парижем, оскільки перспективні ідеї розбиваються об бюрократію та брак фінансування. Берлін створює, коли започаткувати власну справу легко, квартали й увесь регіон залишаються економічно сильними, кваліфікованим фахівцям тут раді, а ніхто не залишається осторонь ринку праці.

Наші конкретні рішення:

Інновації

- **Перетворювати наукові дослідження на компанії:** ми створимо єдині стандартні умови для заснування компаній на базі закладів вищої освіти — зі справедливими правилами щодо інтелектуальної власності, доступом до лабораторій та умовами участі закладу в новій компанії, сприятливими для засновників.

- **Єдина контактна точка для засновників:** ми створимо центральний консультаційний центр для започаткування бізнесу в столичному регіоні Берлін–Бранденбург. Він супроводжуватиме засновників від перевірки бізнес-ідеї до нотаріального оформлення, налагоджуватиме зв'язки з інвесторами та програмами фінансування ЄС, а також надаватиме жінкам цільові консультації щодо створення власної справи.
- **Берлін як простір для випробувань і перший замовник:** місто насамперед саме випробовуватиме нові рішення та цілеспрямовано замовлятиме товари й послуги в молодих компаній. Щонайменше п'ять відсотків публічних замовлень ми передаватимемо молодим підприємствам. Це забезпечуватиме їм дохід без дорогих субсидій.
- **Берлінський фонд майбутнього для масштабування компаній:** ми створимо фонд фондів, який усуне дефіцит фінансування на пізній стадії зростання зрілих стартапів і не дасть їм залишити Берлін. Завдяки спільним інвестиціям фонд залучатиме приватний венчурний капітал, а також надійно долучатиме кошти інституційних інвесторів, зокрема страхових компаній і пенсійних фондів.

Разом у кварталі, разом із регіоном

- **Зберігати підприємства, а не втрачати їх:** майже кожне друге берлінське підприємство невдовзі потребуватиме нового власника, а понад 20 відсотків розглядають можливість закриття. Ми забезпечимо комплексний супровід передачі бізнесу та доступні кредити для його перейняття через інвестиційний банк, що належить землі Берлін. Так майстерні, магазини й ресторани не зникатимуть із міста.
- **Оживляти райони:** ми створимо цифровий облік порожніх комерційних приміщень і спростимо зміну їхнього цільового призначення. У порожніх виробничих будівлях з'являться KiezLabs - простори, де разом працюватимуть ремісники, самозайняті та представники креативних індустрій.
- **Безпечний і доступний штучний інтелект для всіх:** ми зробимо штучний інтелект доступним за ціною та безпечним для берлінських підприємств, щоб його перевагами могли користуватися також ремісничі підприємства й малий бізнес.
- **Регіон майбутнього разом із Бранденбургом:** ми спільно з Бранденбургом плануватимемо використання територій і розвиток громадського транспорту та перетворимо регіон на європейський простір зростання, від якого виграватимуть обидві федеральні землі.

Кваліфіковані кадри та зайнятість

- **Швидше інтегруватися:** ми створимо центр підтримки новоприбулих, де всі адміністративні процедури можна буде пройти в одному місці. Ми прискоримо визнання іноземних дипломів і кваліфікацій та допомагатимемо біженцям швидше знаходити роботу. Так близько 45 000 відкритих вакансій у берлінській економіці можна буде заповнювати швидше.
- **Шляхи виходу з безробіття:** завдяки робочим місцям із публічним фінансуванням і коротким навчальним програмам, що послідовно доповнюють одна одну, ми створимо шляхи повернення до зайнятості — особливо для людей, які тривалий час залишаються без роботи, та молоді без професійної освіти.

НАШ БЕРЛІН МАЙБУТНЬОГО

У Берліні майбутнього ідеї швидко перетворюватимуться на компанії, а результати досліджень — на реальні продукти. Місто стане першим замовником для місцевих засновників, а фахівці з усього світу зможуть облаштуватися тут за лічені дні, а не місяці. Так у всьому регіоні створюватимуться нові робочі місця: у міських кварталах, технологічних компаніях Берліна та на малих і середніх підприємствах столичного регіону.

ПРИКЛАДИ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК

Цюрих: Швейцарська вища технічна школа Цюриха ЕТН запровадила справедливий стандартні умови для створення компаній на базі університетських досліджень.

Сінгапур і Гельсінкі: публічні закупівлі системно використовуються як інструмент підтримки інновацій.

Амстердам: міжнародні фахівці можуть пройти всі адміністративні процедури під час одного прийому.

Берлін захищає

Безпека, здоров'я та згуртованість

Безпека та дієва система охорони здоров'я є основою самостійного життя. Захист і свобода не суперечать одне одному: місто, яке справді захищає людей, повертає їм простір для самостійного визначення власного життя. Проте кількість насильницьких злочинів зростає, Берлін недостатньо підготовлений до криз, а якісна медична допомога доступна не всім однаковою мірою. Берлін захищає, коли ми запобігаємо проблемам, а не лише реагуємо на них, послідовно переслідуюмо правопорушників і наближаємо допомогу до людей.

Наші конкретні рішення:

Безпека та захист

- **Запобігати насильству та захищати постраждалих:** ми посилимо профілактичну роботу в школах, вуличну соціальну роботу та допомогу молоді. Осіб, які вчинили домашнє насильство, ми зобов'яжемо носити електронний браслет, щоб вони не могли непомітно наблизитися до постраждалих. Ми створимо щонайменше 330 додаткових місць у притулках для жінок і розширимо можливості швидкого отримання допомоги у випадках насильства в інтернеті.
- **Добре підготовлена й орієнтована на потреби громадян поліція:** ми підвищимо якість підготовки завдяки кращим процедурам відбору та обов'язковому підвищенню кваліфікації, забезпечимо поліцейських сучаснішим обладнанням і запровадимо обов'язкове навчання щодо протидії дискримінації та роботи з вразливими групами.
- **Зменшити навантаження, щоб залишалось більше часу для роботи на вулицях:** ми чітко розмежуємо завдання поліції та служби громадського порядку, щоб поліція могла зосередитися на своїх основних функціях. Ми також запровадимо електронні справи, використання штучного інтелекту для складання звітів про операції та нагрудні камери з чіткими правилами захисту даних. Так поліцейські матимуть більше часу на розслідування та патрулювання.
- **Жодна дитина не повинна залишитися без допомоги:** ми підтримуватимемо сім'ї через сімейні центри та виїзні служби допомоги ще до виникнення кризи. Дітей, які зазнали насильства, більше не направлятимуть від однієї установи до іншої. Ми розширимо підхід Childhood-Haus при клініці Charité, де поліція, органи юстиції, служби у справах молоді та медичні фахівці працюють під одним дахом.

Готовність до криз і цивільний захист

- **Бути готовими до криз:** ми створимо захисні приміщення та сховища для запасів, облаштуємо в усіх дванадцяти адміністративних округах пункти допомоги на випадок катастрофи й у надзвичайній ситуації безпосередньо попереджатимемо всі мобільні телефони через систему Cell Broadcast. Завдяки обов'язковому принципу N-1 ми зробимо електромережу настільки стійкою, щоб вихід з ладу одного компонента не паралізує місто.

Здоров'я

- **Наблизити медичну допомогу до кварталів:** ми розширимо мережу місцевих центрів здоров'я — доступних пунктів першого звернення, де можна без зайвих перешкод отримати консультацію та допомогу, особливо там, де бракує лікарів. **Не залишати нікого поза увагою:** ми цілеспрямовано покращимо медичну й соціальну підтримку людей, яких система часто не помічає: пацієнтів із тяжкими захворюваннями, пов'язаними з виснаженням, зокрема тривалим COVID-19 і ME/CFS, людей із наркотичною залежністю, секс-працівників, людей із психічними розладами та родичів, які доглядають за близькими.

Спілкування та згуртованість

- **Спорт для всіх:** ми відкриємо шкільні підвір'я та спортивні зали також після завершення занять і у вихідні, а вільний час для занять можна буде забронювати через прозору онлайн-систему. За допомогою BuT-Pass ми знизимо витрати на заняття спортом для дітей із малозабезпечених сімей.
- **Привабливі місця для зустрічей у кожному районі:** ми забезпечимо довгострокову підтримку громадських центрів, бібліотек, молодіжних просторів і місць зустрічей для людей старшого віку та розвиватимемо їх як відкриті й затишні простори, де не потрібно нічого купувати.

НАШ БЕРЛІН МАЙБУТНЬОГО

У Берліні майбутнього допомога буде поруч - у разі насильства, залежності чи психологічних труднощів. Поблизу працюватиме центр здоров'я, де ти зможеш без зайвих перешкод отримати необхідну допомогу. Поліція діятиме швидко, буде добре підготовленою й однаково захищатиме всіх людей, а на випадок катастрофи в кожному з дванадцяти адміністративних округів працюватиме пункт звернення. Громадські центри, бібліотеки, молодіжні простори та місця зустрічей для людей старшого віку стануть живими осередками спілкування, де збиратимуться люди різного віку.

ПРИКЛАДИ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК

Іспанія: електронні браслети для осіб, які вчинили насильство, допомагають запобігати феміцидам у період нагляду.

Ісландія та Швеція: модель *Vagnhus* об'єднує поліцію, органи юстиції, служби у справах молоді та медичних фахівців під одним дахом.

Франкфурт-на-Майні: чітке розмежування повноважень між поліцією та службою громадського порядку.

Берлін і Гамбург: кіоски здоров'я працюють як доступні багатомовні пункти першого звернення.

Відень: безоплатні заняття фізичною активністю просто неба для молоді та людей старшого віку.

Берлін виграє

Майбутнє, стійкість і природа

Захист клімату забезпечує майбутнє наступних поколінь і робить Берлін менш залежним від дорогого викопного палива. Сьогодні місто все ще надто залежить від вугілля, нафти й газу, а спека та сильні зливи вже завдають йому дедалі більшої шкоди. Берлін виграє, коли чиста енергія стає доступною за ціною та надійною, будівлі — енергоефективнішими, будівельні матеріали залишаються в замкненому циклі, а місто витримує екстремальні погодні явища.

Наші конкретні рішення:

Кліматично нейтральні електроенергія та теплопостачання

- **Виробляти чисту електроенергію:** ми крок за кроком замінимо електростанції на викопному паливі відновлюваними джерелами енергії та використовуватимемо паркувальні майданчики, громадські будівлі, а також території вздовж автомагістралей і залізничних колій для встановлення сонячних панелей. Разом із Бранденбургом ми розвиватимемо вітрову й сонячну енергетику.
- **Вигоду отримують усі:** завдяки закону про громадську енергетику ми безпосередньо залучимо берлінців до енергетичного переходу. Балконні сонячні електростанції стануть привабливішими для орендарів, енергетичні кооперативи отримають підтримку, а ті, хто виробляє електроенергію у своєму кварталі, зможуть ділитися нею із сусідами.

- **Розумна електромережа:** ми встановимо накопичувачі енергії у ключових вузлах мережі та прискоримо впровадження інтелектуальних лічильників. Ті, хто споживатиме електроенергію в періоди, коли в мережі багато енергії вітру й сонця, платитимуть менше, а власники електромобілів, які повертатимуть енергію з акумулятора до мережі, зможуть на цьому заробляти.
- **Кліматично безпечне опалення:** ми переведемо систему централізованого теплопостачання на великі екологічні теплові насоси, використовуватимемо геотермальне тепло та створимо сховища теплової енергії на зимовий період.

Циркулярна економіка в будівельному секторі

- **Модернізувати й будувати за принципами замкненого циклу:** за допомогою чіткого плану та централізованої консультаційної підтримки ми модернізуємо будівельний фонд Берліна - соціально справедливо й енергоефективно. Ми переведемо будівельний сектор на принципи циркулярної економіки, припинимо непотрібне знесення будівель і сприятимемо повторному використанню матеріалів та простій модернізації.

Місто-губка та кліматична стійкість

- **Берлін стане містом-губкою:** ми зберігатимемо дощову воду там, де вона випадає, замість того щоб без користі відводити її до каналізації. Так місто буде захищене під час сильних злив і залишатиметься зеленим у періоди посухи.
- **Захист від спеки:** ми розширимо план дій у разі сильної спеки, озеленюватимемо громадські простори та розвиватимемо мережу громадських питних фонтанчиків і безоплатних прохолодних місць.
- **Зберегти воду та природу:** ми захистимо питну воду Берліна та рівень води у Шпрее, відновлюючи природний стан заплав і узгоджуючи забір води з Бранденбургом і Саксонією. За допомогою зелено-блакитних коридорів ми з'єднаємо природні середовища існування та сприятимемо біорізноманіттю.

НАШ БЕРЛІН МАЙБУТНЬОГО

У Берліні майбутнього чиста електроенергія надходитиме з міста та регіону, опалення буде кліматично нейтральним і доступним, а місто зможе протистояти спеці та сильним зливам, оскільки накопичуватиме воду, наче губка. До 2030 року Берлін скоротить викиди CO₂ на 70 відсотків. Захист клімату не зробить життя в місті дорожчим — він зробить його кращим.

ПРИКЛАДИ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК

Копенгаген: майже кліматично нейтральне централізоване теплопостачання завдяки великим тепловим насосам і використанню надлишкового тепла.

Нідерланди: серійна модернізація будівель за моделлю *Energiesprong* знижує витрати.

Париж: програма *Oasis* усуває водонепроникне покриття у дворах і створює прохолодні місця та питні фонтанчики.

Амстердам: зелено-блакитні коридори з'єднують середовища існування диких тварин.

Берлін єднає

Людей, Європу та світ

Берлін - європейська й відкрита до світу метрополія. Ця відкритість є перевагою для економіки, культури та суспільної згуртованості. Ми відведемо Європі важливіше місце в міській політиці та збережемо різноманіття, яке визначає Берлін. Берлін єднає, коли ми активно долучаємося до формування Європи, забезпечуємо справжню участь усім, хто тут живе, надійно підтримуємо культуру й розвиваємо туризм так, щоб він приносив користь місту.

Наші конкретні рішення:

Європа та міжнародні зв'язки

- **Зробити Європу частиною повсякденного життя:** ми посилимо представництво Берліна в Брюсселі, підготуємо міську адміністрацію до ефективної співпраці на європейському рівні та спростимо доступ до програми обміну Erasmus+.
- **Використовувати програми фінансування та партнерства:** ми стратегічно розвиватимемо партнерські відносини між містами у сферах культури, економіки та науки. Водночас ми сприятимемо розвитку швидкісного залізничного сполучення із сусідами країнами, особливо з Польщею та містом-партнером Варшавою.

Облаштування та участь

- **Інтеграція без смуги перешкод:** ми закріпимо за новоприбулими постійних контактних осіб, які за принципом єдиного вікна супроводжуватимуть їх під час проходження всіх адміністративних процедур. Ми зробимо англійську другою мовою спілкування з адміністрацією, а у місцях розміщення біженців запровадимо єдині гідні стандарти та незалежну службу розгляду скарг.
- **Ті, хто тут живе, повинні брати участь у прийнятті рішень:** ми посилимо громадянську участь і відповідальність, поширивши виборче право на всіх громадян ЄС і відкривши громадянські ради для всіх мешканців міста. Адже близько 40 відсотків берлінців мають міграційне походження, а чверть населення досі не має права голосу.

Туризм і заходи

- **Якісний туризм:** ми зробимо Берлін сучасним і сталим туристичним напрямком та підтримаємо заявку на проведення Всесвітньої виставки EXPO 2035, яка сприятиме впровадженню сталих міських інновацій і модернізації історичних місць проведення заходів у місті.

Культура

- **Надійно забезпечити підтримку культури:** ми замінимо короткострокову модель проєктного фінансування стабільною структурною підтримкою — на постійній основі й у всіх адміністративних округах.
- **Захистити клубну культуру та заходи просто неба:** ми визнаємо клуби культурними закладами та завдяки принципу Agent of Change — «агента змін» забезпечимо, щоб витрати на захист від шуму несли ті, хто оселяється поруч пізніше, а не сам клуб. Для заходів просто неба ми створимо зони підвищеної шумової толерантності подалі від житлових районів.
- **Відкрити культуру для всіх:** ми посилимо культурну освіту й участь у культурному житті незалежно від доходу та походження, а також розширимо культурний обмін із Європою.

НАШ БЕРЛІН МАЙБУТНЬОГО

У Берліні майбутнього Європа стане частиною повсякденного життя: місто активно братиме участь у програмах обміну та буде з'єднане швидкісним залізничним сполученням із сусідніми країнами. Близько 40 відсотків берлінців, які мають міжнародне походження, зможуть брати участь у прийнятті політичних рішень, а новоприбулі отримуватимуть постійну контактну особу замість виснажливої смуги адміністративних перешкод. Культура матиме надійне фінансування та буде відкритою для всіх — від клубної сцени до музеїв.

ПРИКЛАДИ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК

Північний Рейн-Вестфалія: інтеграція розглядається як системне завдання, на яке виділяються цільові кошти.

Барселона: туристична обсерваторія керує потоками відвідувачів на основі даних.

Дюссельдорф: орієнтований на діалог план розвитку культури слугує взірцем на загальнофедеральному рівні.